

Založniška dejavnost

Ljubljanskega geografskega društva

Publishing of Ljubljana Geographical Society

IZVLEČEK

Poleg številnih strokovnih ekskurzij po Sloveniji in v tujini, potopisnih in strokovnih predavanj ter drugih aktivnosti, s katerimi Ljubljansko geografsko društvo že 30 let bogati geografsko znanje in uspešno promovira geografsko stroko, se lahko društvo pohvali tudi z zdaj že precej obsežno paleto geografskih knjig. V njej je največ strokovnih monografij z opisi društvenih ekskurzij doma in po svetu – do zdaj jih je izšlo že 25. Poleg strokovnih vodnikov je društvo izdalo tudi znanstveno monografijo Ljubljana: geografija mesta.

Ključne besede: Ljubljansko geografsko društvo, geografija, založništvo, turistični vodniki, znanstvene monografije.

ABSTRACT

Numerous expert excursions in Slovenia and abroad, travelogues and geographical lectures, and other activities organized by Ljubljana Geographical Society in the last 30 years enriched geographical knowledge and promoted geography. Besides all the activities mentioned the society also publishes important series of geographical books. Professional monographs with description of excursions guided in Slovenia and other countries all around the world present the largest share of the society's books; until now 25 tourist guides were published. Beside these the society published also scientific monograph Ljubljana: geography of the city (*Ljubljana: geography of the city*).

Key words: Ljubljana Geographical Society, geography, publishing, tourist guides, scientific monographs.

Pestro delovanje društva, še posebej organizacija enodnevni ekskurzij po Sloveniji in večdnevni ekskurzij v tujino, je bilo povod za pripravo publikacij z geografskim opisom vseh obiskanih dežel. Med pripravami in izvedbo ekskurzij se je skozi leta nabralo ogromno gradiva – besedil, fotografij in zemljevidov, ki so bili nato spretno povezani v več knjig oziroma vodnikov Ljubljanskega geografskega društva (LGD). Ti bralcem omogočajo jedrnat in, kar je še pomembneje, strokovno dosleden pregled nad pokrajinami in državami, ki so jih je člani društva obiskali v zadnjih letih (medmrežje 1).

Leta 2000 je LGD prevzel organizacijo 18. zborovanja slovenskih geografov. Dogodek, na katerem se zberejo geografi iz cele Slovenije in predstavijo svoje najnovejše dosežke v geografski stroki, je bil v Ljubljani. Ob njegovi uspešni organizaciji je društvo izdalo tudi pomembno znanstveno delo z naslovom Ljubljana: geografija mesta, ki sta ga uredila Matej Gabrovec in Milan Orožen Adamič. Knjiga vsebuje znanstveni opis naše prestolnice in njene okolice.

Vodniki Ljubljanskega geografskega društva

Vodniki so razdeljeni v več zbirk, ki so urejene po celinah (doslej so izšli vodniki po evropskih, severnoameriških, afriških in azijskih državah). Predvsem po zasnovi jih lahko razvrstimo v dva tipa. Prvega sestavljajo vodniki, v katerih je zbranih po nekaj enodnevni ekskurzij v Sloveniji ali bližnji okolici, predvsem na Hrvaškem ter v Italiji, drugega pa vodniki, v katerih je samostojno in zato zelo poglobljeno predstavljena večdnevna ekskurzija v tujino – navadno gre za enotedenske ali celo daljše ekskurzije v bolj oddaljene evropske in tudi druge države. Vodniki z več ekskurzijami so plod dela več avtorjev, vodniki v tuje države pa (predvsem v zadnjih nekaj letih) navadno le enega ali dveh. Izpostaviti je treba, da poleg avtorjev pri izdaji vodnika sodelujejo še uredniki, recenzenti, kartografi in fotografi, kar pomeni, da so vodniki LGD v vseh pogledih ustrezno recenzirani in urejeni.

Slika 1: Naslovnica vodnika po Kaliforniji (Repe in Brus 2012).

Avtor besedila in fotografij:

ROK CIGLIČ, dr. geog.

Geografski inštitut Antona

Melika ZRC SAZU

Gosposka ulica 13, 1000 Ljubljana

E-pošta: rok.ciglic@zrc-sazu.si

COBISS 1.04 strokovni članek

Vodniki enodnevnih ekskurzij navadno vsebujejo do deset enodnevnih ekskurzij. Opis vsake se prične z navedbo poti, vodjo izvedene ekskurzije za LGD, preglednim zemljevidom ter navedbo postankov ob poti. Nato sledi splošen geografski opis obiskanega območja, kjer so orisane njegove temeljne naravne in družbene značilnosti. Glavnino opisa ekskurzij zajemajo opisi postankov, kjer so podrobno opisane vse najbolj pomembne zanimivosti. Besedila so opremljena z bogatim fotografskim in kartografskim gradivom, kar pripomore k še bolj nazorni razlagi nekaterih procesov in pojavov, ki jih lahko opazujemo v pokrajini. Zaradi natančnih strokovnih opisov so ti vodniki dobrodošel sopotnik ljubiteljem narave, pohodnikom, učiteljem, učencem in vsem drugim, ki si želijo izvedeti kaj več o pokrajinah v Sloveniji in njeni bližnji okolici.

Vodniki večdnevnih (prvomajskih) ekskurzij v tuje dežele so precej obsežne strokovne monografije, sestavljene iz dveh delov. V prvem je podroben opis naravnih in družbenih značilnosti obiskane države, v drugem pa so po dnevih opisani predvideni itinerarji na začrtani poti. Tudi tu besedilo spremljajo pestre fotografije in obsežno kartografsko gradivo, ki ga omogoča vse bolj bogata digitalizacija prostorskih podatkov z vsega sveta. Vse to daje vodniku posebno težo in omogoča njegovo uporabo tako v potniške kot izobraževalne namene.

Vodniki so sprva izhajali izključno v okviru Ljubljanskega geografskega društva. Prvih nekaj jih je nastalo v

Slika 2: Naslovnica vodnika po Šrilanki (Napokoj 2011).

okviru priprav na izvedbo ekskurzije, šlo je le za fotokopirano gradivo. Od leta 1997 pa so ti opisi prerasli v prave monografije. Matej Gabrovec in Margjeta Hočevnar sta bila urednika pri treh oziroma enem vodniku. Od leta 2003 društvo vodnike izdaja v sodelovanju z Založbo ZRC, njihovo urednikovanje pa je prevzel Drago Kladnik, ki skrbi tudi za enotno podobo zbirke. LGD je samostojno izdal 7 vodnikov po tujih državah ter en vodnik z ekskurzijami po Sloveniji, skupaj z Založbo ZRC pa še 6 vodnikov po Sloveniji ter 11 vodnikov po tujini. Dve knjigi – Maroko ter Tržaško in Goriško – sta bili tudi ponatisnjeni, kar je jasen pokazatelj, da so knjige kakovostne.

Znanstvena monografija in druga dela

Poleg strokovnih turističnih vodnikov moramo izpostaviti še znanstveno monografijo Ljubljana: geografija mesta, ki je izšla leta 2000, ko je dru-

štvo organiziralo 18. zborovanje slovenskih geografov. Poleg predgovora je v njej 24 poglavij, ki so združena v tri sklope: razvoj in zgradba mesta, okolje ter mesto in okolica. Knjiga, ki jo zaključujejo obsežna zbirka virov in literature ter angleški povzetki, predstavlja raznovrstna geografska dejstva o sestavi mesta, njegove naravne in družbene lastnosti, podrobneje pa tudi nekatere bolj pereče probleme prostorskega razvoja mesta, oblikovanja prometnega sistema, varstva okolja in še nekaj drugih tem, pomembnih za naše glavno mesto. Ob knjigi je izšel tudi program zborovanja s povzetki prispevkov, vključeni pa so tudi kratki opisi vseh dvanajstih ekskurzij.

Ob koncu pregleda moramo vsekakor opozoriti še na obsežno zbirko diapozitivov, ki lahko služi kot zelo koristen vir informacij strokovnjakom in znanstvenikom na področju geografije. Društvo je izdalo 7 zbirke diapozitivov s spremnimi besedili.

Sklep

Ljubljansko geografsko društvo svoje obširno strokovno in znanstveno delo v besedi in sliki ohranja za vse sedanje in prihodnje geografe ter ljubitelje geografije, ob tem pa pridno bogati zakladnico geografskega znanja.

Knjižno delo vsekakor ni zaključeno in društvo ga kljub pomanjkanju finančnih sredstev nadaljuje. V pripravi je povsem prenovljena izdaja vodnika po Irski, ki je prvič izšel leta 1997. Novo različico vodnika po Irski pripravljata geografa Peter Kumer in Jerneja Milost. Ob številnih nedavno izvedenih ekskurzijah ter okvirnem programu dela v prihodnje pa se tudi ni bati, da bi vsebine za nove geografske knjige primanjkovalo.

Slika 3: Iz vsebine znanstvene monografije *Ljubljana: geografija mesta* (uredila Gabrovec in Orožen Adamič 2000).

Vodniki so kljub strokovni poglubenosti namenjeni tudi tistim brez geografske izobrazbe, a jih geografi-

ja zanima. Zainteresirani jih lahko naročijo pri Založbi ZRC (medmrežje 2).

Na polici mojega domačega delovnega kotička, tik nad računalnikom, so vodniki, med njimi »vodnički« LGD. Ti zasedajo dobrega četrta metra. V poročilih o delu, v delovnih načrtih LGD, v razgovorih, vedno govorimo o vodničkih. Zakaj? Res niso formata A-4, a tudi 21x15 cm ni tako malo. So tanki, tudi tanki, a »knjižica« na 210 straneh le ni kar tako. Torej so vodniki, pravi vodniki LGD. Nimam vseh, vedno kadar izide nov in pogledam seznam, koliko in katere vodnike je LGD izdalo, mi je žal, da nimam vseh in si obljudim, da bom skušal dobiti še tistih nekaj, ki mi manjkajo. Malo pregledujem debelino, število strani, število slik, zemljevidov – impresivno! Kot tip vodnika LGD imam vedno v glavi sliko Slovenije I, zeleno knjižico na 100 straneh, s kar številnimi slikami in grafičnimi prilogami, a vse v ČB tehniki. Ta, Slovenija I, je izšla pred dobrimi 10 leti. Zadnji, letošnji vodnik po Videmskem, je na 210 straneh, vse slikovno gradivo v barvah, vmes tudi odlične celostranske slike, preko 100 enot uporabljene in tudi za bralca koristne literature! Spomnim se na prvi »vodnik« po Sloveniji, na Valvazorjevo »Slavo ...«. Prek 2000 strani in množica ilustracij. Žal ni prostora, da bi lahko kaj več povedal o vsebini teh vodnikov, od meni najbližjih slovenskih pokrajin do daljne Kalifornije in Šri Lanke. Da si malo spočijem oči od ekrana, gledam po polici, po hrbitih vodnikov: Tržaško, zamejska Hrvaška, Ciper, Libija ... Bom nocoj bral katerega od teh? Bo kmalu izšel vodnik po pakistanskem delu Himalajskega pogorja? Če že nisem mogel tja ...

Menim, da je to edinstvena dejavnost med slovenskimi in tudi širše gledano geografi, edinstvena tako za strokovne kot poljudne kroge, in če se spomnim na profesorja Ilesiča, je to vrh in bistvo »kompleksne« geografije – prava regionalna geografija.

Andrej Kranjc

Viri in literatura

1. Medmrežje 1: <http://www.lgd-geografi.si/index.php?page=vodici> (22. 6. 2014).
2. Medmrežje 2: <http://zalozba.zrc-sazu.si/p/A12> (22. 6. 2014).